

Број:01,02,03,03/11-05-1-2142/23
Сарајево: 22. 02. 2024.

ИЗВЈЕШТАЈ
СА 17. ПЛЕНАРНЕ СЈЕДНИЦЕ ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ УНИЈЕ ЗА
МЕДИТЕРАН и 8. САМИТА ПРЕДСЈЕДНИКА ПАРЛАМЕНАТА ЗЕМАЉА
ЧЛАНИЦА УНИЈЕ ЗА МЕДИТЕРАН
Рабат (Краљевина Мароко), 15. и 16. фебруар 2024.

Делегација ПСБиХ у Парламентарној скупштини Уније за Медитеран (ПСУЗМ): предсједавајући Делегације Милан Петковић и замјеница предсједавајућег Делегације, Рејхана Дервишевић, учествовали су на 17. пленарном засједању Парламентарне скупштине Уније за Медитеран које је одржано у Рабату (Краљевина Мароко) 15. и 16. фебруара 2024. године. Засједању су присуствовале Јелена Рајаковић, секретар Делегације, и Наташа Чабак, преводилац.

Пленарној сједници претходила су засједања Комитета за политичка питања, безбједност и људска права, чији је члан Милан Петковић, и Комитета за економска финансијска, друштвена питања и питања образовања, чији је члан Рејхана Дервишевић.

На пленарној сједници, на којој су учествовали посланици из више од 40 држава чланица ове мултилатералне парламентарне организације која окупља земље Европске уније, Блиског истока и сјеверне Африке, те Кнежевину Монако и три балканске и медитеранске земље – Босну и Херцеговину, Албанију и Црну Гору, разговарало се о улози ПСУЗМ у евро-медитеранској сарадњи у 21. вијеку.

У свом обраћању на пленарном засједању ПСУЗМ-а предсједавајући Делегације ПСБиХ Милан Петковић изразио је искрено саосјећање са свим цивилним жртвама ратних сукоба који се дешавају у овом моменту.

Петковић је изразио бојазан да расправе, приједлози и документи које парламентарци усвајају долазе са закашњењем, те нагласио како је требало мобилисати све политичке и дипломатске капацитете да би се сукоби спријечили.

„Годинама може да се преговара, да се свађа, па и да се пријети и све је то на неки начин прихватљиво. Међутим, када се пролије прва кап крви, када падне прва жртва, потребне

су деценије да се поново дође до мира“, рекао је Петковић и подсјетио да је Босна и Херцеговина прије скоро 30 година изашла из ратног сукоба, али да се последице и даље осјете.

У вези с тим, Петковић је посебно нагласио значај превентивног политичког дјеловања на свим нивоима, те изразио наду да ће и међународне парламентарне делегације дати допринос спречавању будућих сукоба на, како је рекао, рационалан, искрен и правичан начин.

Учесницима пленарног засједања обратила се и замјеница предсједавајућег Делегације ПСБиХ у ПСУЗМ-у Рејхана Дервишевић која је, говорећи као посланица и универзитетски професор, казала да своју улогу у овим временима пуним изазова сматра изузетно одговорном, те додала да је обавеза свих да у овом времену градимо друштво знања.

Према оцјени посланице Дервишевић, образовање одавно није само преношење знања, будући да је, како је рекла, четврта индустријска револуција заснована на вјештачкој интелигенцији, дигиталној технологији, роботици, квантним компјутерима и нанотехнологији, те да ће коришћење вјештачке интелигенције засигурно отворати нова морална и етичка питања.

„Образовање какво желимо мора подстицати критички дух у размишљању, изградњу слободе мисли и духа као израза критичке свијести и хумане савјести с циљем афирмације људских вриједности, напретка и опште добробити цијелог друштва. Млади људи се морају научити како се гради друштво без насиља, како да се превазиђу послератне трауме, те изгради и развије међунационално разумијевање, повјерење и уважавање“, поручила је посланица Дервишевић.

Она се заложила за то да парламентарци буду снажни заговорници укључивања мировног образовања у систем формалног образовања на свим нивоима. Према њеним ријечима, мировно образовање подразумијева процес који укључује учење ‘о’ и ‘за’ демократију и људска права, ненасиље, социјалну и економску правду, родну равноправност, одрживи развој, демилитаризацију, изградњу мира, међународно право, те достојанство и безбједност свих људи.

Дервишевић је казала како младе људе треба да учимо правим животним вриједностима, прије свега да буду морални, солидарни, праведни, да прихватају и поштују различитости. „Учинимо све да буде мир, рат је пораз људског достојанства“, поручила је замјеница предсједавајућег Делегације ПСБиХ у ПСУЗМ-у Рејхана Дервишевић учесницима 17. пленарног засједања ПСУЗМ-а у Рабату.

Учесници засједања апеловали су на све земље чланице ПСУЗМ-а да, интензивирањем међупарламентарног дијалога, појачају напоре како би се зауставили сукоби у евро-медитеранском региону, остварио правичан мир, те успоставила регионална сарадња с циљем да се подручје Медитерана учини стабилним и просперитетним простором у којем владају мир, демократија и заједнички развој.

Упоредо са засједањем ПСУЗМ-а одржан је 8. самит предсједника парламента земаља чланица Уније за Медитеран, на којем је учествовао предсједавајући Представничког дома ПСБиХ, Маринко Чавара. Самиту су присуствовали: Марин Вукоја, секретар Представничког дома ПСБиХ; Марија Ћосић, шефица Кабинета Маринка Чаваре; Јелена Рајаковић, шефица Одјела за билатаралне односе; Дубравка Иштук Павловић, преводилац; Оља Голијанин, протокол.

На самиту на којем се разговарало о улози Парламентарне скупштине Уније за Медитеран у евро-медитеранској сарадњи у 21. вијеку учеснике су својим уводним излагањима поздравили предсједавајући Представничког дома Парламента Краљевине Мароко и актуелни предсједник Парламентарне скупштине Уније за Медитеран Рашид Залби Ел Алами, предсједница Конгреса представника Краљевине Шпаније и потпредсједница Парламентарне скупштине Уније за Медитеран Франсина Арменгол, потпредсједник Европског парламента и потпредсједник Парламентарне скупштине Уније за Медитеран Марк Ангел, те предсједник Дома одборника Краљевине Мароко Нам Мијара и потпредсједник Представничког дома Парламента Египта Мохамед Абу Ел Енеин.

У свом обраћању учесницима Самита предсједавајући Представничког дома ПСБиХ Маринко Чавара истакао је значај сарадње држава у региону Медитерана, посебно у вријеме промјена геополитичких односа, те времена криза и растућих сукоба у којима живимо.

Према ријечима предсједавајућег Чаваре, суочени са различитим изазовима пандемија, ратова, климатских промјена и других глобалних проблема, а с циљем обезбјеђења мира и напретка, сарадњу требамо усмјерити према дјеловању како да ријешимо узроке ратова и тероризма, јер ће, уколико се не позабавимо узроцима, последице ратова и терористичких активности бити тешко рјешавати.

Предсједавајући Чавара у свом говору нагласио је како је Босна и Херцеговина, у суочавању са поменутиим глобалним и регионалним изазовима, спремна да сарађује са свима. Чавара је позвао на заједничко дјеловање с циљем обезбјеђивања мира,

просперитета и стабилног живота свим становницима региона. С тим у вези, државама чланицама Европске уније упутио је посебан позив да помогну Босни и Херцеговини и подрже отварање претприступних преговора са Европском унијом, што би, како је казао, стабилизовало и Босну и Херцеговину и цијели регион Југоисточне Европе.

Учесници Самита у Рабату усвојили су и завршни документ којим су позвали на наставак међупарламентарног дијалога и јачање напора и сарадње како би се Медитеран учинио просперитетним простором у којем превладавају мир, демократија и заједнички развој. Предсједници парламената земаља чланица Парламентарне скупштине Уније за Медитеран у завршном документу нагласили су потребу да удруже напоре како би се суочили са заједничким изазовима, те се сагласили о значају снажне Уније за Медитеран која ће бити фокусирана на обновљену политику сусједства са Европском унијом. Упозоравајући на чињеницу да терористичке и сепаратистичке групе користе нестабилност и конфликте за дестабилизацију региона Медитерана, предсједници парламената земаља чланица Уније за Медитеран нагласили су потребу да се снажно суоче са изазовима какве представљају климатске промјене, питање миграција, трговине људима, организовани криминал, тероризам, сепаратизам, као и са безбједносним изазовима који захтијевају заједничку евро-медитеранску акцију.

У заједничкој изјави изражава се жаљење због поновног избијања насиља и рата у појасу Газе, као и огромних људских жртава, те се наглашава потреба за тренутним, свеобухватним и трајним окончањем рата, у складу са међународним хуманитарним правом. Предсједници парламената држава чланица Уније за Медитеран позвали су на адекватан, безбједан и несметан проток хуманитарне помоћи у појас Газе, те поновили потребу да се поново активира израелско-палестински мировни процес с циљем постизања свеобухватног мировног рјешења на Блиском истоку.

17. пленарним засједањем и 8. самитом завршено је предсједавање Краљевине Мароко Парламентарном скупштином Уније за Медитеран, а предсједавање том организацијом преузела је Краљевина Шпанија.

СЕКРЕТАР ДЕЛЕГАЦИЈЕ

Јелена Рајаковић

Прилог:

-Декларација са 17. пленарног засједања ПСУзМ-а

Доставити:

- Колегијуму Представничког дома
- Колегијуму Дома народа
- Делегацији ПСБиХ у ПСУзМ-у
- Комисији за спољне послове Представничког дома
- Комисији за спољну и трговинску политику, царине, саобраћај и комуникације Дома народа
- Сектору за међународне односе и протокол
- Копија: Министарство иностраних послова БиХ